

17 січня 1937 року народився Микола Коробко

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

E-mail: kmpzt@ukr.net

Число 1 (117)
2 (118)
січень 2022 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

МИ ТУТ: [HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA](http://www.kmpzt.org.ua) НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

ЗГАДАЄМО І ПРОДОВЖИМО...

17 січня Миколі Івановичу Коробку мало б виповнитися 85 років. Але – не сталося: 30 березня минулого року він пішов із життя...

І це здовоєне число – про нього: у наших спогадах. У кожного – своє бачення і своє відчуття, свої спомини-моменти, своя оцінка того, що ми зробили під його началом, з його ініціативи, на базі його порад.

Згадати – це дуже важливо. Не тільки з тієї причини, аби знову відчувати і знову (в уяві своїй) відтворити, як то воно все було-відбувалося тоді. А ще й для того, аби усвідомити, наскільки правильно й конструктивно діяв тоді кожен із нас: вивчити уроки.

Український Просвітитель, народний депутат України першого скликання, в недалекому минулому – керівник Всеукраїнської екологічної асоціації «Зелений світ», один із співзасновників Всеукраїнської організації «Спілка офіцерів України», один із співзасновників, а також – голова правління Криворізького міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка з 2000-го року, ініціатор створення з 2010-го року і керівник до останніх днів своєї громадської організації «Криворізьке міське правозахисне товариство»... Це тільки частина його життєвого шляху, починаючи з 1990-го, коли розпадався Радянський Союз і народжувалася НЕЗАЛЕЖНА Україна.

Тепер ми – без нього. Маємо діяти самостійно. Але – обов'язково продовжувати ним розпочате, ним закладене в основи нашої організації і нашої газети.

Миколу Коробка не любила влада, бо він був правдивцем і лідером. А у влади зверхників – свої інтереси. Тому правда, любов і творчість їм здебільшого потрібні лише для прикриття тих своїх реальних інтересів: у вигляді прапора, плаката, слів з язика, а не від серця. Через це вона постійно й намагалася замовчати його багатогранну діяльність. А ми – згадаємо його і продовжимо нашу спільну, УКРАЇНСЬКУ, справу.

С.С. Стриженка притягнути до відповідальності винну особу. Але під час голосування лише 25 депутатів зі 105-ти віддали свої голоси за те, щоб винних притягнути до відповідальності. Таким чином цю рекомендацію районною владою було провалено.

Окремо варто зазначити, що Микола Іванович Коробко посприяв проведенню ремонту будинка № 10 на вулиці Тимірязєва: щодо зміцнення балконних перекриттів (виділено кошти та встановлено металеві підпори під балконні плити чотирьох поверхів; мешканці дякували та знайшлися і ті, що висловили претензію, мовляв, їм треба ще щоб «обшили балкони» повністю).

А далі була його багатогранна і дуже копінка керівна робота в Криворізькому міському об'єднанні ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, у всеукраїнській екологічній асоціації «Зелений світ», в громадській організації «Криворізьке міське правозахисне товариство», починаючи зі створення й до останніх днів свого життя, коли він активно діяв, аби захистити обидва заказники у заповідній зоні «Балка Північна Червона».

Також траплялися випадки, коли затяті місцеві зверхники не тільки постійно замовчували його активну депутатську і громадську діяльність (що стало майже правилом

ДІЯЛА СВОГО РОДУ «НАРОДНА РАДА» (група «Справедливість») і в Кривому Розі

Моє знайомство з Миколою Івановичем Коробком відбулося у 1990 році під час нашої каденції депутатами Тернівської районної у місті Кривому Розі Ради народних депутатів. Микола Іванович, будучи Народним депутатом Верховної Ради України, запропонував створити депутатську групу «Справедливість» (на кшталт «Народної Ради» в українському парламенті). До її складу ввійшло 25 депутатів (різних за партійністю, але – з намірами проведення змін на краще). Нас, депутатську групу «Справедливість», поза очі називали «бандою Коробка» (до речі, й групу підтримки М.І.Коробка теж так називали). Ми розуміли що до складу групи ввійшли (крім патріотично налаштованих) ще й ті, що вивідували плани групи та всіляко перешкоджали її діяльності. Та попри це, нами було проведено багато розслідувань та виявлені різного роду порушення з боку працівників апарату виконкому, та й не тільки. Зрозуміло, що геть всі розслідування тепер важко згадати. Тому я – хоч про декілька...

Так, розглянувши стан справ щодо діяльності районного комітету «Милосердя», де за актами надавалась допомога малозабезпеченим верствам населення, виявили, що реально обсяг допомоги харчовими наборами й грішми фактично на половину відрізнялась від того, що було зазначено у актах надання такої допомоги.

А ще варто згадати розслідування про «виділення 200 тисяч карбованців на доукомплектування кадрів районного відділу внутрішніх справ». Відповідно до звіту, виконкомом були виділені кошти, але насправді на рахунок РВВС вони не надійшли. На наш запит до МВС Микола Іванович привіз відповідь із поясненнями, що оскільки зазначені кошти на рахунок не надходили, то й міністерство не вбачає порушення.

Також провели розслідування порушень, допущених керівником Тернівського райвиконкому В. М. Артюхом (це коли своїм

розпорядженням він дозволив надання другої відпустки з виплатою коштів з бюджету райвиконкому наблизим до керівництва працівникам). До розгляду цих порушень, який ініціювала наша депутатська група, також долучилися ОБХСС («отдел по борьбе с хищениями социалистической собственности и спекуляцией» - російською) та «Народний контроль» (на той час він ще діяв).

Пригадую також і розслідування щодо справи «Про зловживання у психоневрологічному диспансері «Бурі Вуглі».

А від комісії із законності та правопорядку разом із нашою депутатською групою «Справедливість» було звернення до Генеральної прокуратури щодо порушень, виявлених під час перевірок. В результаті Микола Іванович привіз рекомендацію від заступника прокурора з Києва до голови Тернівської районної Ради

ставлення влади до його особи), а ще й намагалось паплюжити його ім'я. Так, наприклад, було розповсюджено чутки про те, що службовим транспортом Микола Іванович возить свою дружину по крамницях, на що він з притаманною йому серйозністю й водночас – із розвиненим почуттям гумору сказав мені: «Так ось вони, ці службові авто, стоять колесами догори в коридорі» (Це були велосипеди).

Сергій ДАШКОВСЬКИЙ,
член так званої «банди КОРОБКА» та
відданий соратник Миколи Івановича.

На світлинах (вгорі) Микола Коробко обіймає дуб поблизу колишнього рудника імені Леніна – фото автора; (внизу) група підтримки Миколи Коробка в 1990-му році (з його архіву)

Народний депутат

1. Микола Іванович Коробко... Народний депутат Верховної Ради України першого скликання...

Коли я думаю про Миколу Івановича, для мене ключове слово – НАРОДНИЙ...

Запам'ятався початок серпня 2006 року, коли ми, група активістів Криворізького міського об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка у кількості десь десяти чоловік, у вишиванках, разом із Миколою Івановичем Коробком, йшли чотири з гаком кілометри від станції «Олексіївка» до затоки Дніпра навпроти могили кошового отамана Івана Сірка на вшанування його пам'яті. Був тоді серед нас і Леонід Миколайович Самойленко, інженер, людина високої патріотичної налаштованості, родом із села Грушківки, яке було затоплене при розливі Каховського водосховища на початку 50-х років ХХ сторіччя. Пам'ятаю, вони один з одним досить тісно товаришували. Леонід Миколайович був серед тих людей, які агітували за Миколу Івановича в 1989-1990 роках, коли він балотувався і переміг на виборах в народні депутати Верховної Ради України першого скликання.

І зараз щорічно, в першу суботу і неділю серпня, відбувається захід пам'яті кошового отамана Івана Сірка, на який з усієї України приїждять козацькі організації разом з патріотично налаштованими громадянами й українськими партійцями. В 2006-му, і в наступні декілька років наша організація виїжджала на схили затоки біля могили Івана Сірка на два-три дні. Ввечері, аж до опівночі, ми співали народних пісень біля наметів.

А в останні роки, після Революції Гідності, зазвичай кілька членів зі створеного Миколою Івановичем Криворізького міського правозахисного товариства (з ним на чолі) об'єднуються там разом із активістами Інгульської паланки війська Запорозького низового; і там, з пізнього вечера і аж до першої години ночі козак Леонід Савонін співає більшою частиною власні патріотичні пісні, а ми підспівуємо... Микола Іванович теж завжди підспівував і вважав Інгульську паланку близькою нам за ідеями і діями у громадському житті.

Якщо повернутися думками в червень 2009 року, то треба згадати, як Микола Іванович організував поїздки мені з Вадимом Борисенком на семінар з енергоменеджменту і енергоаудиту до міста Львова, в торговельно-промислову палату. На семінарі представники великої норвезько-шведської корпорації NEFCO навчали методам втілення енергомодернізації будівель шкіл і дитсадочків при 5-7 річному кредитуванні шведським SWEDBANKOM на прикладі об'єктів у Миколаєві та в Херсоні. Треба відзначити, що навіть на виборах мера міста Кривого Рогу восени в 2015 році, ми з Миколою Івановичем і Володимиром Дмитровичем Налужним агітували з плакатами за енергоефективну відновлювальну енергетику. До речі, тоді був реальний шанс на перемогу кандидата від демократичних сил Юрія Милобога.

деталізуючи своїх намірів. І справді, наступні декілька років (і аж до сьогодні) наше товариство веде величезну адвокаційну роботу із захисту заказників місцевого і загальнодержавного значення на заповідній території Балка Північна Червона.

Я безпосередньо зустрівся з Миколою Івановичем лише в червні 2005 року, хоча вперше слухав його виступ ще влітку 1994 року, коли ми з Володимиром Думанським були на невеличкому зібранні в будинку профспілок, що в одному корпусі з міськрадою, яке було присвячене дослідженню стану річки Саксагань. Я тоді ще працював на криворізькому турбінному заводі. З 2006 після зустрічі з Сергієм Зінченком і Володимиром Налужним почав працювати в КМО ВУТ «Просвіта» ім. Т.Шевченка. Потім з 2007-го, завдячуючи Миколі Івановичу, наше товариство щорічно проводило в Кривому Розі Мандрівний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA. Про проведення фестивалів ретельно писав наш часопис «Промінь Просвіти» (з 2017-го – «Промінь Просвіти Є»), і ми вели чималу просвітницьку роботу разом з Миколою Івановичем і членами нашого товариства п'ятнадцять років поспіль, створивши в КМПЗТ кіноклуб, в останні

торів (разом із іншою співзасновницею Криворізької просвітницької організації Валентиною Васильченко) подання матеріалів на здобуття Григорієм Синицею Шевченківської премії

А 2009-го року наша просвітницька організація була в Полтаві на відзначенні 300-річчя Полтавської битви. Величезний український прапор ми розгорнули на полі, де відбувалася Полтавська битва, як символ народження нової, української України. Особливістю тієї поїздки була й наша участь у вшануванні козаків, які підтримали Івана Мазепу під час Полтавської битви. А ще була «Проща до Тараса» в Канів, а в 2010-му – в Криму, разом із Рухом добровольців «Простір Свободи» (за ідеєю нашої активістки Олени Маковій) під керівництвом Тараса Шамайди. До організації Рух добровольців «Простір свободи» тоді увійшли і криворізькі Романія Собчак, Олег Забожак і я, автор цих рядків. В наступні роки ми організовували екологічні акції «Зробимо Україну чистою» та навчання екологічної грамотності під керівництвом Миколи Коробка на березі Карачунського водосховища...

25 квітня 2015-го року група активістів ГО «КМПЗТ» разом із козаками Інгульської паланки взяла участь у поїздки до Чигирини на свято патріотичних сил потім – Холодний Яр та інші заходи й поїздки...

І от настала холодна весна 2021-го... 30 березня Миколи Івановича Коробка не стало...

Ще десь о 12-й годині того дня, у вівторок, він отримав останню інформацію від редактора часопису «Промінь Просвіти Є» Сергія Зінченка про те, що чергове число підписане та про одну із відповідей на інформаційний запит, яку в конвєрті занесла в офіс організації поштарка, а о 13.42 (цей час зазначений в чеку супермаркета «АТБ», як сказала його дочка Лариса Миколаївна) Микола Іванович зробив останні в своєму житті покупки на 17-му кварталі... А потім, через декілька хвилин, його забрала «швидка», яку викликав перехожий, коли побачив, що Миколі Івановичу стало зле... Його відвезли в криворізьку лікарню «тисячку»... І протягом двох годин, в реанімації, його не стало...

Його рідні, й близькі, і всі члени нашого Криворізького міського правозахисного товариства були декілька днів в стані шоку від цієї раптової втрати...

2. Ми залишилися без нього в тому березні... і – в квітні, і – в травні...

Ми знаємо, що останні роки він жив і працював на громаду з великим перевантаженням... з величезним... Інша справа: чи багатьом про це було відомо?.. Великий обсяг роботи Микола Іванович вів на Платформі громадянського суспільства, в робочій групі «Енергетика, транспорт, довкілля та зміна клімату»- РГ-5. Він сам неодноразово бігцем зазначав про це перевантаження: «Просто лавина справ... лавина...».

Пам'ятаю, у вересні 2020 року він повинен був їхати на осінню школу модераторів кіноклубів мережі Docudays UA, але трохи захворів... Тобто, декілька днів була підвищена температура. Ми разом з Володимиром Налужним його ледве відмовили їхати, хоча він потім стверджував, що вже одужав і міг би поїхати... Коли я пишу ці рядки, мене не покидає відчуття, що ми його просто не вберегли від того великого напруження в громадській роботі, в тому дуже швидкому ритмі, в якому він жив... Він намагався нічого не кидати, з того, що почав. Відмовити в проханні людині, яка потрапила в скрутне становище, він просто не міг... Є десятки й сотні фактів, які говорять про це.

Ще 21 березня 2021-го, ми вчотириох (Микола Іванович, Володимир Налужний, Сергій Дашковський і я) були в Балці Північній Червоній. Коли ми ходили крутими схилами балки, мене особисто мучила задишка, а Микола Іванович порівняно легко, як для його 84-ох років, піднімався тими схилами...

Паралельно з цими процесами треба згадати й створення Партнерства з відродження ріки Саксагань «ВідріС». Це був польсько-український проєкт, у процесі втілення якого в міське середовище міста Кривого Рогу Микола Іванович Коробко брав безпосередню (і – найактивнішу) участь; а наше Криворізьке міське правозахисне товариство з ним на чолі виконувало функції секретаря цього Партнерства. Всі наші громадські проєкти відбувались за підтримки й активного висвітлення в нашій газеті «Промінь Просвіти».

За цим побіжним переліком деяких справ нашого правозахисного стоїть багато змістовної роботи, яка супроводжувалася втіленням в міське середовище певних проєктів і проведенням перших у Кривому Розі громадських читань за безпосередньої участі Миколи Івановича Коробка і Петра Олексійовича Лисенка в рамках Партнерства «ВідріС».

У 2017 році (десь у березні), в дні проведення в Києві фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA, Микола Іванович сказав, що на нас очікує велика робота із захисту Балки Північної Червоній, не

роки – разом з Державним університетом економіки і технологій (в минулі роки – Криворізьким інститутом економіки Київського національного університету ім. Вадима Гетьмана).

Взимку 2008-го року, 22 та 23 лютого, КМО ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка організувало поїздки до Києва сімнадцяти активістів організації з метою вшанування пам'яті лауреата Шевченківської премії, великого українського художника Григорія Івановича Синиці у зв'язку з його 100-річчям. Ми взяли участь у відкритті виставки його робіт у Київському політехнічному університеті, в центрі культури і мистецтв. А приблизно за місяць до цієї події, 17 січня, за ініціатииви Миколи Коробка, ми в Кривому Розі вшанували пам'ять Григорія Синиці й з цієї нагоди до нас на запрошення приїхав із Києва його учень, академік і видатний художник-реставратор Леонід Тоцький. При цьому варто нагадати, що Микола Іванович не побіжно, а досить повно був знайомий із творчістю Григорія Синиці, а в далеких від сьогодення 1990-1991 роках був одним із організа-

Милістю Божою

Останні роки ми кожної весни і влітку, й восени (в суботу чи в неділю) моніторили стан балки, її флору і фауну. На жаль, стан її невтішний через якийсь нездоровий інтерес з боку так званих «любителів природи». Так, протягом останніх років додалися ще й скелелазні, які на опорах, що залишились від Червоного мосту, влаштували такий собі «скелетром»... І вони, порушуючи закони про охорону заказників і заповідників державного значення, своїми діями фактично поступово знищують балку як заповідну, недоторкану територію. Чому таке відбувається? – Очевидно, через ставлення влади до виконання вимог, записаних в законах...

3. В чому драма (щоб не сказати – трагедія балки і її біоценозів?). За майже тридцять років заповідного режиму двох заказників (місцевого і загальнодержавного значення) «Балка Північна Червона» влада не спромоглася винести в натуру межі заказників (а це призводить до знищення червонокнижних видів балки). І залишки унікальної природи балки фактично бездумно і, за великим рахунком, злочинно знищуються... Про цей процес декілька років поспіль писав і пише наш часопис «Промінь Просвіти Є». В 2021-му наше Криворізьке міське правозахисне товариство продовжило адвокаційну кампанію, яку починало під керівництвом Миколи Івановича... Це питання було темою декількох круглих столів під час Мандрівних міжнародних фестивалів документального кіно про права людини Docudays UA в Кривому Розі в останні роки... За образним виразом Едуарда Євтушенка, декана при-

відбувався в комбінованому форматі (через коронавірусну ситуацію в обстановці різного роду обмежень), на ньому були присутні підписанти «Партнерства ВідріС», в онлайні був на заході Єжи Даровський з Польщі... Перед круглим столом ми дивились документальний польський фільм «Про звірів і людей»: про те, як німецькі нацисти в роки Другої світової війни створили на території Варшавського зоопарку єврейське гетто. Після фільму запанувала майже свята атмосфера захисту і природи, й прав людини, атмосфери, якої нам так не вистачає в повсякденному житті! – Нам, жителям міста Кривого Рогу. Через роки й роки таких заходів у мене виникло тверде переконання в тому, що між тим, що обговорюється на круглих столах, і тим, що робить влада, є дуже велика різниця... Це така собі психологія подвійних стандартів і цинізму, яка межує зі злочинним невиконанням вимог законів України про охорону природи...

В останні роки Микола Іванович жив ідеєю розширення території Балки Північної Червоної. 2 лютого 2019 року він разом з Володимиром Налужним подали в Міністерство екології та природних ресурсів України аргументовані пропозиції майже на ста сторінках, про розширення заказника державного значення «Балка Північна Червона» до площі близько 100 гектарів. Процес із необхідністю розширення території заказника, який починав Микола Іванович Коробко, фактично треба було б продовжити. З огляду на те, що дуже не проста ситуація склалася із землевідведенням під заказники місцевого і загальнодержавного значення «Балка Північна Червона», процеси тривають, але справа остаточно так і не завершилась. Темі землевідведення заказників державного і місцевого значення був присвячений круглий стіл і 27 листопада 2021 року, який відбувся в приміщенні IT-HUBу Державного інституту економіки і технологій на площі Ви-

зволнення, 2. За величезним обсягом фактологічного матеріалу, який зараз існує по цій темі, активісти нашої організації Володимир Налужний і Валентина Кривда ведуть певною мірою цілі битви з бюрократами всіх мастей різного провладного рівня.

На переконання Миколи Івановича Коробка, громадянське суспільство спроможне вирішувати багато проблем у царині охорони навколишнього середовища, але при цьому – лише координуючи дії громадських організацій і фахівців із активною громадянською

позицією. Коли ми стикалися з дрімучою бюрократією, я одного разу сказав: «Можливо, треба міняти парадигму?...», маючи на увазі той момент, що потрібно включити і фінансові механізми штрафів за порушення природоохоронного законодавства України. На що Микола Іванович зауважив: «А як же!... Так, це необхідно... Але практично – непросто».

Практика захисту великих за площею парків у Європі та в США свідчить про те, що форма власності і скоординовані дії фахівців (разом з адекватно фінансованими програмами) спроможні творити великі дива в цій сфері. І про це говорив Микола Іванович. І – діяв, як міг, враховуючи реалії, що склалися.

Якщо буде Божа ласка, то нам, активістам Криворізького міського правозахисного товариства, вистачить сил продовжувати ті справи, які нам залишились у спадок у природоохоронній сфері від Миколи Івановича Коробка і – залучати молодь до цієї святої місії.

Микола Іванович вірив у силу ЖИВОЇ ПРИРОДИ... Вірив у силу ПРАВА... Вірив у силу НАРОДУ, який і зараз творить новітню історію на своїй землі.

Маю честь запропонувати КМПЗТ разом, наприклад, з КДПУ та ДУЕТ в 2022 році заснувати природничі читання пам'яті Миколи Івановича Коробка в рамках Партнерства «ВідріС», підписантами якого були активні екологи й громадяни Кривого Рогу. І силами нашого КМПЗТ дослідити матеріали, які залишились від його багаторічної громадської та депутатської діяльності й видати відповідну збірку матеріалів.

Олександр ЧИЖИКОВ

На світлинах: (на 2-й сторінці вгорі) 24 серпня 2014 року, Китайгород, Дніпропетровська обл, учасники виїзного семінару Партнерства «ВідріС»; (внизу) учасники акції «Зробимо Україну чистою-2011» на березі Карачунівського водосховища – 16 квітня 2011 року; (на 3-й сторінці вгорі) Учасники пресконференції-відкриття Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини в Кривому Розі - члени КМПЗТ та КГЦ «Шелтер+» з активістами Кривого Рогу, кінець листопада 2019 р.; (внизу) Микола Коробко і Олександр Чижиков на акції протесту біля міськради Кривого Рогу, 29 листопада 2015 року.

Фото Петра ЛИСЕНКА і Володимира НАЛУЖНОГО

родничого факультету Криворізького педагогічного державного університету (на круглому столі 9 грудня 2020 року), «Балка затиснута з усіх сторін техногенними відвалами...», і – нічим не обмеженою діяльністю людини, – додамо ми.

Тема круглого столу, який відбувся 9.12.20 в GREEN-HUB-і Державного університету економіки і технологій, що на Медичній, 16, була такою: «Громадське обговорення проблеми захисту біорізноманіття в Кривому Розі і в Криворізькому районі». Микола Іванович дуже ґрунтовно готувався до того круглого столу. Захід

ЗДОБУТКИ Й НАГОРОДИ

(Деякі фотосвідчення)

НАСПРАВДІ ніхто з нас не може порахувати всі здобутки Миколи Івановича КОРОБКА у різних сферах його діяльності як політика, журналіста і діяча українського громадянського суспільства. За свою діяльність він був неодноразово відзначений. Ось лише декілька із його відзначених досягнень:

Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ / Cepia: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 7, Т. 3. – Київ, 2019. – С. 198.

Коробко М.І., Налужний В.Д.

ЗУСТРІЧІ ВИДІВ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ НА КРИВОРІЖЖІ

Вид	Місце знахідки	Координати у десятичній системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
<i>Lucanus cervus</i> L.	Північна частина м. Кривого Рогу, присадибна ділянка	48,074399	33,496468	05.06.2018; 08.06.2018; 16.06.2018 23.06.2018		Коробко М.І.

Особини жука, самці, зустрічалися по-одиноці на подвір'ї 05.06, 08.06.2018 р. Територія знаходиться в кількох сотнях метрів від вікового кленово-дубового гаю та півстолітніх дубових насаджень. 16.06.2018 р. поблизу цих місць пасажирна тролейбуса провозила жука-олена в пакеті. 22.06.2018 р. на проїжджій частині вулиці знайдено 2 розчавлених особин – самця і самицю.

<i>Iphiclydes podalirus</i> L.	Східна частина території ландшафтної заказника «Балка Північна Червона» (м. Кривий Ріг), напіс закинута залізниця, куш лоху	48,0548	33,3115	24.07.33	1 особина, місце помешання. У різних частинах міста щорозу зустрічаються поодинокі екземпляри	Налужний В.Д.
<i>Acherontia atropos</i> L.	Північна частина м. Кривого Рогу, присадибна ділянка, на корпусі автобуса	48,074399	33,496468	15.09.2017	1 особина; поодинокі поява	Коробко М.І.

Представники цього роду на Криворіжжі зустрічаються дуже рідко. Раніше трапилося зустріти одну особину в 60-х роках минулого століття. Метелик пересувався по стінках вулиці, які були розташовані на подвір'ї. Цього разу метелик був виявлений 15.09.2017 р.у вечірній час (16 год. 41 хв.) на задній обшивці мікроавтобуса в нерухомому стані.

<i>Grocidura leucodan</i> Hermann.	Північна частина м. Кривого Рогу, присадибна ділянка, покинуте залізничне полотно	48,074399	33,496468	07.10.2017; щорічно	Постійне проживання. Знахідка 1 особина; щорічно – 1-3 особини	Коробко М.І.
------------------------------------	---	-----------	-----------	---------------------	--	--------------

Наявність у місці зустрічі цих тваринок прослідковується не менше 10 останніх років. Щодня коти приносять із території зарослих трав'янистою рослинністю та чагарниками уносів, квіток і обочин покинутого залізничного полотна до двору 1-3 умертвлених особин цього виду і полишають, не вживаючи в їжу.

Нагороджений у 2006 році

(Взято як ілюстрація до матеріалу Миколи Коробка в газеті «Промінь Просвіти» за вересень 2006 року «Щоб Україна була нездоланною»).

На знімку: Микола Коробко, відзначений нагородою «Хрест заслуги». З числа криворіжців цю нагороду також отримали голова міської організації СОУ, підполковник Петро Лисенко, підполковник запасу Олександр Вакулєнко, капітан запасу Дмитро Барабаш та Олексій Коломоєць. Дотого ж, Петро Лисенко був нагороджений Грамотою Міністра оборони України. Завершуючи цей допис до газети, Микола Коробко написав: «На ознаменування гідного ювілею Спілки і враховуючи особистий вагомий внесок в її діяльність, велика група бойових побратимів з України, Канади та Великобританії нагороджена відзнакою Спілки офіцерів України «ХРЕСТ ЗАСЛУГИ».

ЕПІЗОД ІЗ КАРТОПЛЕЮ

...Було це десь наприкінці 80-х років минулого століття. Микола Іванович прийшов працювати у геологічний відділ науково-дослідного гірничорудного інституту. Тоді нас там збиралася невелика група «молоді» - всім по сорок плюс-мінус. Між собою всі були на «ти». За традицією почали тикати і Миколі Івановичу. На той час у нього, п'ятдесятилітнього, за плечима були викладацька робота у технікумі, багатолітня праця у геологорозвідці та в рудничній геології. Микола Іванович не вдавав із себе ображеного, не повчав, як треба звертатися до старших за віком; він просто звертався до кожного з нас по імені та по-батькові, і через деякий час ми так само зверталися до нього.

... На той час на підприємствах та в установах поширені були осінні поїздки за картоплею для своїх працівників. Їхали у віддалені від автомобільних шляхів райони, які славилися врожайми цієї овочевої культури і де можна було придбати її за цінами, «нижчими за ринкові». Практикувалися такі поїздки і у нашому інституті. Як правило, на заготівлю вирушали два «вантажники» на ванта-

живці, котрі за низькою ціною придбавали картоплю у тих жителів віддалених сіл, яким було проблематично доправити свій урожай на міські ринки.

Восени 1988-го (чи, можливо, 1989-го) року такими «вантажниками» були ми з Миколою Коробком. Хоч у відділі були й молодші за віком хлопці, Микола Іванович сам запропонував свою кандидатуру. Водій був хлопцем бувалим (тільки тієї осені зробив уже не один рейс із працівниками інших відділів інституту), місця картопляні добре знав.

Поїхали ми тоді в Черкаську область (Тальне, Буки, Маньківка). Поїхали запізно, сезон заготівлі вже закінчився, люди картоплю спустили у льохи на зберігання. Доводилося тягати відра з картоплею з підземель на кузов грузовика. Об'їздили десь із десяток сіл, поки набрали необхідну кількість «другого хліба». Скрізь Микола Іванович цікавився особливостями побуту та говірки місцевих жителів, записував цікаві місцеві слов'я, вислуховував різні історії від людей похилого віку...

Повернулися ми до Кривого Рогу під ранок, і потім розпочалася «роздача». Як правило, відбувалося це так...

Кожному видавалося стільки

відер картоплі, скільки було замовлено. Міряли і видавали «вантажники». Процедура затягувалася на цілий робочий день. Після всього у кузові залишалася деяка кількість картоплі, яку потім «вантажники» реалізували і компенсували вартість картоплі, яку придбавали для себе. Мав свою долю і водій вантажівки.

Але в нашому випадку сталося не так. З метою пришвидшення розвантаження автомобіля (з подачі Миколи Івановича) ми дозволили всім, кому належала певна кількість відер, набрати їх власноруч. Народ з ентузіазмом взявся за роботу і всю машину було розвантажено за лічені години. Картоплі вистачило всім, не вистачило лише... Миколі Івановичу. Бо він вважав, що має взяти свою долю після всіх. Кілька відер йому все-таки дісталися, але - все одно менше, ніж треба було. Вартість привезеної картоплі ми оцінили за собівартістю, тобто: за що купили, за те й продали.

І в результаті вийшло так, що хоч ми й поїхали на заготівлю останніми (тому картопля мала б обійтися нам дорожче), насправді, як виявилось пізніше, дісталася вона співробітникам нашого відділу дешевшою ніж працівникам інших відділів. Чим колеги наші неабияк пишалися і «кололи очі» іншим.

Володимир НАЛУЖНИЙ

Миколі Івановичу Коробку, мій лист...

Ось, Миколо Івановичу, вирішили ми товариством нашим, що кожен потроху має написати спогади про Вас. Вже незабаром рік, як... Невже це справді цілий рік!?!.. Ви пішли у Засвіти.

Коли починаю думати про Вас, то спогадами навряд чи можна такі думки назвати. Крайні дні передивлявся тексти Ваших публікацій, відео, фото про Вашу діяльність і спіймав себе на думці, що Ви - тут і нікуди не відходили. Майже кожного разу, спілкуючись із колегами або з іншими людьми чи то з проблем місцевої громади, чи то з питань екології, чи то стосовно Спілки офіцерів України, чи - державної політики (я вже не кажу про суто правозахисну тематику!), обов'язково ловлю себе на тому, що ми часто висловлюємо, повторюємо або спираємося на Ваші думки, іноді - на окремі словосполучення або на цілі фрази (майже прямою Вашою мовою) і розуміємо, що Ви тут: серед нас і зараз.

А через це просто згадаю декілька епізодів, які закарбувалися в мій пам'яті короткими (але дуже яскравими!) кольоровими фрагментами, які не були публічними, але були нерозривно пов'язані з Вашою (нашою) громадською діяльністю і фактично були частинками-епізодами тієї діяльності...

Влітку 2009 року (під час участі в заходах із відзначення 300 річчя Полтавської трагедії) нам довелося зупинитися на ночівлю в селі Жуки. Неповдалі вже будувалася каплиця в пам'ять про загиблих козаків. Ночували ми всі разом біля місцевого ставка у великому армійському наметі, всередині якого було лише декілька дерев'яних піддонів та розкидана солома. Від водойми сильно тягнуло сирим повітрям, і тому ніч здавалася швидше холодною, аніж прохолодною. Від моєї пропозиції вкритися частиною мого армійського бушлату Ви категорично відмовилися, лягли на піддон і вкрилися просто великим поліетиленовим мішком. Ви мені тоді сказали, що Вам уже дуже добре тільки від того, що Ви в цьому святому місці і що Вам тепло вже від самої цієї землі. Вам було тоді 72...

Під час однієї з наших громадських зустрічей-мандрівок Ви сказали, що намагаєтеся не пропустити можливості поплавати у всіх річках, де б Ви не побували. Неодноразово цьому ми були свідками, а декому пощастило і разом з Вами поплавати.

Пам'ятаю наші розмови не тільки в готельних номерах але й біля багаття під зірковим українським небом про життя-буття, про все...

Пам'ятаю як Ваші очі ставали вологими, коли мені вдавалося обійнятися з Вами під час чергового мого повернення з передової цієї підлої війни до Криворіжжя...

Пам'ятаю Ваші руки, які пригортають землю навколо саджанця Тарасової верби біля Криворізького головоштамту.

Пам'ятаю Вас Людиною, яка не розповідала про те, як треба любити і захищати Україну і Українців, а як Людину яка це робила.

Дякую Вам.

Пам'ятаю...

Петро ЛИСЕНКО

На світлинах: (вгорі) Микола Іванович слухає; (внизу) саджаючи Тарасову вербу.

Фото автора.

ЯК ЗНАЙТИ МАТЕРІАЛИ У ВІЛЬНОМУ ДОСТУПІ

Для бажаючих знайти значно й значно більше матеріалів про діяльність Миколи Івановича КОРОБКА та про організації, якими він керував у Кривому Розі, радимо звернутися в інтернет-просторі за нижче зазначеними адресами.

Сайт ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» - за посиланням: <http://www.kmpzt.org.ua/> У ФБ - за посиланням: <https://www.facebook.com/search/top?q=%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B7%D1%8C%D0%BA%D0%B5%20%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B5%20%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE>

Сайт газети «Промінь Просвіти» - за посиланням: <https://pprosvita.at.ua/>

У групі ФБ «ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ» - за посиланням: <https://www.facebook.com/groups/245831772554367>

Сайт «Інгулецький степ» - за посиланням: <https://ingstep.wordpress.com/> У ФБ - за посиланням: <https://www.facebook.com/%D0%86%D0%9D%D0%93%D0%A3%D0%9B%D0%95%D0%A6%D0%A%D0%9A%D0%98%D0%99-%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%9F-321638154516945>

ПАРТНЕРСТВО «Відріс» - за посиланням: <http://www.vidrispartner.org.ua/>

ФБ Партнерства «Відріс» <https://www.facebook.com/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%92%D1%96%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%B8-%D0%A1%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%8C-364942893609303/>

Тяжко згадувати людей, які були в твоєму житті доленосними... Бо не хочеться вірити в те, що їх уже немає. А Микола Іванович Коробко був одним із них. Та ще й склалося все таким чином, що в останній шлях я його не змогла провезти...

Він постійно поглиблював свої знання під час численних правозахисних тренінгів та семінарів, які найчастіше проходили в столиці України, а також – у Харкові та у Львові. Набутими знаннями Микола Іванович ділився з нами, активістами громадських організацій. А ще давав нам мудрі поради та спрямовував на добрі справи.

Ми робили безкоштовні передплати газети «Промінь Просвіти» для бібліотек та шкіл Січеславщини, дарували їм сучасні та раритетні книжки. Разом із нашими однодумцями мандрували Україною, щоб краще її пізнати.

У 2009-му році, наприклад, разом із організацією «Рух добровольців «Простір свободи» відвідували Канів, а там – могилу Тараса Григоровича Шевченка. Потім під керівництвом Миколи Коробка були у Полтаві, де мені вдалося взяти ексклюзивний матеріал для

Ми там побували у Музеї історії українського козацтва та в історико-культурному комплексі «Запорізька Січ».

Запам'яталася мені також поїздка до Києва у грудні 2009-го року на установчий з'їзд громадської національно-патріотичної організації з назвою «Українська Народна Рада». Вона ставила за мету захист основ державності України (насамперед – національної ідеї та української мови). І саме там я побачила, як шанобливо ставилися до Миколи Івановича знамі у всьому світі люди: Герой України, письменник і громадський діяч Дмитро Павличко, дисидент у Радянському Союзі і доктор філософських наук, редактор газети «Наша віра» Євген Сверстюк, голова Спільноти офіцерів України, народний депутат України другого скликання В'ячеслав Білоус, Герой України, письменник і громадський

ЗАХИСНИК, ЯКИЙ ВІВ ЛЮДЕЙ ЗА СОБОЮ

Мое ж перше знайомство з Миколою Івановичем Коробком відбулося в трагічні для мене дні. Тоді керівництво телерадіокомпанії «Криворіжжя» спочатку оголосило мені догану, а потім і взагалі двічі поспіль звільняло мене з роботи. З того часу закарбувалися в пам'яті його слова: «Шлях правозахисту – тернистий і відповідальний, але він не завжди приводить до перемоги. Тому що, на жаль, в Україні поки що діють недосконалі закони, та й судова система потребує справжніх перетворень. Втім, боротися за свої права треба до останнього». І саме в ті дні і роки 2003-го, 2005-го і 2006-го Микола Іванович прийшов мені на допомогу: було виграно цілу низку судів. І я вдячна йому за те, що тоді мені вдалося повернутися на улюблену роботу. Після цього я долучилася до правозахисної та просвітницької діяльності.

Микола Іванович досить часто проводив консультації для громадян. І треба було бачити, як він уважно вислуховував кожного. Намагався при цьому дуже детально розібратися у кожній справі, спираючись на положення Конституції України та на норми діючих законів.

Криворізького радіомовлення у представників делегації від Швеції, які приїхали туди з нагоди 300-річчя Полтавської битви. Роком пізніше, вже у 2010-му, ми разом із «Простором свободи» поїхали аж у Крим, де вшанували пам'ять Кобзаря. Зокрема, читали його вірші різними мовами світу.

На окрему увагу заслуговує наша поїздка у травні 2010-го в Запоріжжя, на острів Хортиця.

діяч Борис Олійник та інші.

А як не згадати той час, коли Микола Іванович був головою всеукраїнської екологічної асоціації «Зелений світ» і з усіх сил намагався позитивно впливати на те, щоб Кривий Ріг зробити чистішим для нашого життя!.. А долею балки «Північна Червона» він опікувався до останніх днів свого життя. Починалися ж ці його турботи про заказник ще із часів Радян-

ського Союзу. Дуже активно він працював і в українсько-польському трисекторальному Партнерстві «Відродження річки Саксагань» на чолі його Секретаріату.

А ще разом з іншими активістами Микола Іванович допомагав нашій армії і робив благодійні внески на розбудову українських церков.

Микола Коробко був не лише далекоглядним політиком, а ще й відкритою, ерудованою людиною із широким колом захоплень.

Миколи Коробка, ініціативи. І причому наша організація тоді, майже 15 років тому, була першою у цій справі на всю область!

Згадую, якою радістю сяяли його очі, коли ми на день народження подарували йому українську сорочку-вишиванку. Після цього у нашому товаристві з'явилась традиція: кожному дарувати на день народження такі вишиті сорочки.

А тепер Миколи Івановича Коробка немає з нами: з 30 березня минулого року.

Він умів добре співати і знав багато українських народних пісень, колядок, щедрівок. Серед його захоплень – колекціонування марок, екслібрисів та «Кобзаря» різних років видань. В його колекції був навіть «Кобзар», виданий 1912-го року в Петербурзі.

Микола Іванович дуже багато читав, цікавився життям та творчістю відомого письменника Івана Багряного, був ініціатором проведення вечорів його пам'яті.

Зараз для нас, активістів Криворізького міського правозахисного товариства, демонстрування фільмів мандрівного Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA із подальшим їх обговоренням – вже звична справа. Але ж починалося все саме з його,

Але його місія - захищати права людини і берегти живу природу - буде продовжуватися у наших справах.

Олена МАКОВІЙ.

На світлинах: (вгорі ліворуч) Микола Коробко на відзначенні свого 70-ліття; (вгорі праворуч) просвітняки напроти приміщення виконкому Криворізької міськради під час акції на захист української мови; (в центрі) в Криму посеред маків, під час зупинки поблизу Севастополя; (нижче праворуч) перший склад редколегії газети; в заказнику «Балка Північна Червона» Микола Коробко дивиться на квіти.

Фото Сергія ЗІНЧЕНКА, Надії ЧИЖИКОВОЇ і Сергія ДАШКОВСЬКОГО

МИ ПРАЦЮВАЛИ РАЗОМ У ОДНОМУ ПАРТНЕРСТВІ

Українсько-польське трисекторальне Партнерство в Кривому Розі «Відродження річки Саксагань (ВідріС)», яке працювало під началом Миколи Коробка, було створене разом із нашими польськими друзями 16 листопада 2012-го року (його Декларація розміщена в числі 22-му газети «Промінь Просвіти» за той рік).

Безпосередня ж активна робота на Криворіжжі розпо-

чалася в 2013-му. Потім була поїздка групи наших активістів до Польщі, а після повернення творчо-організаційна і безпосередня виконавська діяльність були продовжені в районі Соколовки, в селищі Зарічному та на території Центрально-Міського району (там закладалися основи екомuzeю «Оберіг» за проектом Петра Лисенка).

Роботі Партнерства були присвячені цілі сторінки нашої г

азети, а ще полковник Петро Лисенко створив цілий сайт, присвячений його діяльності; а коли він пішов захищати Україну в бойових діях на фронті російсько-української війни, всю технічну роботу на цьому сайті (та й на інших сайтах організації) виконував Сергій Дашковський.

Перешкодила нашій успішній діяльності не тільки війна, але й

місцева влада, яка не потурбувалася своєчасно, аби захистити створене нашими активістами на Зарічному.

Інформувати про роботу намагалися точно й швидко, Ось

кого правозахисного товариства Володимир НАЛУЖНИЙ. А щодо практичного здійснення другого (його автором і аніматором є виконавчий директор Криворізького міського право-

як, наприклад, у цьому матеріалі Микола Коробка за вересень 2013-го року:

«Учасники Партнерства з відродження річки Саксагань з польської сторони перебували у Кривому Розі протягом чотирьох днів (15-18 вересня). За

захисного товариства Петро ЛИСЕНКО) було проведено учасниками Партнерства вихід на запропоновані об'єкти з подальшим їх оглядом, фіксацією і визначенням обсягів робіт, які потрібно буде виконати найближчим часом до початку листопада цього року. Розлогий виклад зробленого ми пропонуємо нашим читачам у наступному числі нашої газети. Але знову звертаємо увагу всіх на те, що у Партнерства з відродження річки Саксагань є діючий сайт за адресою: <http://www.vidrispartner.org.ua/> Там викладаються поточні матеріали. Зокрема, найближчим часом можна визначитися з голосуванням за назву, яку може одержати Криворізький екомuzeй, що вже поступово створюється».

На світлинах: (вгорі) щоб продовжити роботу, треба все обміркувати; **(нижче)** вихід частини команди Партнерства на об'єкт діяльності в районі Зарічного; **(у центрі ліворуч)** Микола Коробко і Барбара Казьор (у центрі праворуч) українсько-польське Партнерство з прапорами; **(внизу ліворуч)** підбива-

цей час відбулася ґрунтовна робота аж над двома проектами. Як виявилось, автором одного з них (що був поданий на розгляд комісії і в подальшому був затверджений нею для практичного здійснення) став заступник голови Криворізького міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА і активіст Криворізького місь-

ючи підсумки вже зробленого і готуючись до виконання інших запланованих завдань в рамках Партнерства... **(внизу праворуч)** на передньому плані – спілкуються керівники з української та з польської сторони Партнерства: Єжи Даровський і Микола Коробко.

Фото Сергія ЗІНЧЕНКА і Володимира НАЛУЖНОГО

снюючи в таких умовах свій задум. Та й фактично всі наші знайомі вважали, що вона спроможна проіснувати максимум до кінця року, не довше. І то дуже добре, що незабаром до складу редколегії газети (а ми так і не наважилися її назвати редакцією) долучилися Петро Лисенко (тоді ще – підполковник) і один із місцевих лідерів незалежної профспілки й депутат Тернівської районної ради в недалекому минулому Сергій Дашковський. Тож у першу чергу тоді завдяки вмілій організаційній роботі Миколи Коробка та підтримці його заступників Володимира Налужного і Олександра Чижикова наш колектив редколегії виявився цілком готовим до того, аби виконувати всі завдання, які ми перед собою поставили. І стали відомими не лише в місті, в області та в Україні, а навіть за кордоном, бо вже на початку 2007-го року про нас написали (й подали наші матеріали) в часописі української громади в США «Свобода». І то чудово, що так вийшло, бо центральна «Просвіта» (та, що в Києві) лише десь із півтора року надсилала нам кошти на друк, а потім – припинила. І настали дуже серйозні для нашої організації часи, в тому числі – й для газети..

Для того, аби зрозуміти, що тоді відбувалося, найкраще звернутися до передовиці «Промінь Просвіти не зламати!», яку написав Микола Коробко (розміщена вона в останніх двох числах 2013-го року. А в ній, посеред іншого, йшла мова про наступне:

ПРО СВІТЛОГО ЛІДЕРА, А НЕ ПРО ЗВЕРХНИКІВ ВІД ТЕМРЯВИ

Зима. Перша зима без нього, без Миколи Івановича Коробка, який пішов із життя наприкінці останньої для нього весни. Так уже сталося.

З нами залишилися тільки спомини про нього і сама його творчість, наповнена прагненням якомога глибше зрозуміти, що ж насправді відбувається в нашому, такому довгому і в той же час провінційному місті та поза його межами: в цілій Україні й на всьому обширі планети. Він був упевнений у тому, що вона, планета, – жива істота. Та тільки,

на жаль, вона змушена постійно потерпати від нас (у величезній масі своїй – нерозумних), Чому – нерозумних? Бо здебільшого – невдячних за можливість радіти кожному дарованому дневі життю й творити, а не руйнувати і намагатися жити за рахунок інших, дбаючи передусім про свої матеріальні надбання та про те, аби вивисуватися над своїми сусідами, над своїми колегами, над... – Словом, своїми збайдужілими душами вишукувати всюди вигоду для себе. А от Микола Коробко був не таким, а – наповненим любов'ю до нашої зеленої планети та ще й казав, що треба з повагою ставитися навіть до кожної травинки – і в цьому справді був унікальним.

Вибачте, будь ласка, за ці мої слова, які можуть видатися високопарними, але я пишу так, як мені пишеться і як мені відчувається, оскільки яюсь поіншому на початку цих моїх споминів у мене не виходить... І оскільки майже все моє свідоме життя було пов'язане з журналістикою, то я й писатиму про Миколу Коробка, спираючись на відомі мені факти насамперед навколо журналістської роботи та навколо газети, якій він дав життя і придумав їй світлу назву «Промінь Просвіти» і навіть більше того: сам завдяки йому, Миколі Коробку, я зобов'язаний тим, що в скрутні моменти не загубився на життєвому шляху, не втратив віру в себе, а продовжив свою журналістську діяльність.

ЯК НА ПОРОЖНЬОМУ МІСЦІ З'ЯВИЛАСЯ-ВИРОСЛА ГАЗЕТА

Вперше я зустрівся і познайомився з Миколою Коробком у 1990-му році, у колі інших місцевих журналістів, коли він був уже обраний народним депутатом Верховної Ради України. Я тоді завершував свою роботу на посаді редактора багатотиражної газети «Будівник Кривбасу» тресту «Криворіжіндустрибуд», бо всі будівельні «багатотиражки» припиняли свою діяльність, а редакції об'єднувалися в одну: в місцеву галузеву. Довгий час наші зустрічі після того були короткими й епізодичними: аж до 2001-го року, коли після третього протестного голодування мене викинули з роботи. І найприкрішим із всього було те, що мої вимоги до державного телерадіооб'єднання «Криворіжжя» його керівництво вже виконувало (навіть знімали із дверей, що вели в приміщення, радянську символіку, аби замінити її на символіку незалежної України), а від моєї присутності там нарешті позбавилось. Гірко було й від того, що ті кілька чоловік на телерадіо, які повірили в те, що можна там все змінити на краще, побачили, як зі мною розправилися. Бо я тоді не міг поновитися на посаді редактора радіомовлення навіть через суд, оскільки керівництво в останній день мого голодування (коли був дуже виснажений) підловило мене: я поставив свій підпис не під тим документом – і виходило, що в результаті не виконав завдання...

І ось у ці важкі дні уже розквітлої весни на початку травня, коли я вже просто не знав, як мені далі діяти (тим більше, що за кілька років перед тим померли один за одним мій батько і моя мати), зі мною провів розмову Микола Іванович. Він сказав, що є два шляхи: або зосередитись на тому, щоб догоджати начальству, бути шанованим місцевою владою і не мати жодним матеріальних проблем, або бути правдивим і піти далі шляхом правозахисту, а значить – протиставляючи постійно себе місцевій владі. Ця розмова відбувалася на лавочці в Соцмісті, поряд із підстриженими зеленими чагарниками над станцією швидкісного трамваю «Площа Радянська». І саме після неї, після тієї розмови, я зробив свій вибір, і досі не шкодую, що послухав тоді Миколу Івановича й не став підвладним писакою, як багато-багато інших з числа тих, які вперто називають себе журналістами.. І я за це йому глибоко вдячний.

А через кілька років після тієї розмови, в 2006-му, я став редактором зовсім но-

вої газети: «Промінь Просвіти». Як таке сталося і як ця газета «проростала» потім дали кризу товщу років у сьогодення, перемагаючи всі численні перешкоди, я й досі до кінця не усвідомлюю. Так, бо ще за рік до тієї події, в 2005-му, криворізькі просвітяни не мали навіть свого приміщення, аби в ньому збиратися й обговорювати свої справи, а не те що видавати газету. А обговорювали все й проводили різні тематичні зустрічі або десь у лісопосадах, у парках, а іноді – у приміщенні справді української православної церкви. Але останнє траплялося досить не часто

І тут раптом – ціла нова газета. Але ж за яких умов? Бо виявилось, що половина тих людей, які постійно переймалися цією новою газетою та збирали для неї матеріали, на той час (на липень-вересень 2006-го, під час її реєстрації та виходу перших її чисел) були безробітними: і Олена Маковії, і Валентина Крмвда, і автор цих рядків. І якщо додати до цього, що відповідно до задуму, вона ще й була повністю україномовною (це у геть зрусифікованому на той час Кривому Розі), світоглядною і добровільною (а не на оплачуваних посадах) та ще й виходила при цьому двічі на місяць, то важко

«...На прийдешній 2014 рік наш часопис не включений до каталогу видань, що за передплатою розповсюджуються через поштові відділення. Причина полягає в тому, що поштове відомство ставить вимогу про надання нами, видавцем, виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців із зазначенням прізвища керівника органу, що є засновником видання. Як можна бачити із вихідних даних газети, фактичним видавцем її є Криворізьке міське об'єднання Всеукраїнського Товариства «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА, керівником і одним із засновників якого є п. Микола КОРОБКО. Однак, в результаті змови між прес-секретарем Дніпропетровської організації партії «ВО «Батьківщина» С. М. ДОВГАЛЕМ і

навіть уявити ту міру відповідальності, на яку наважився Микола Коробко, здій-

(Продовження на 8-й стор.)

(Закінчення. Початок на 7 стор.)

ПРО СВІТЛОГО ЛІДЕРА, А НЕ ПРО ЗВЕРХНИКІВ ВІД ТЕМРЯВИ

головою Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА, експедитом Верховної Ради України за списком партії «ВО «Батьківщина» П.М. МОВЧАНОМ 2009-го року з порушенням вимог Статуту Товариства була здійснена заміна керівного складу обласного і кількох міських і районних об'єднань «Просвіти».

Про цю подію Головне управління юстиції в Дніпропетровській області в своєму листі від 24.10.2013 року інформує таким чином: «14 листопада 2008 року до Головного управління юстиції надійшов лист від КОВАЛЕНКА М. О. про незаконне проведення ДОВГАЛЕМ С. М. 08 листопада 2008 року конференції обласного об'єднання, всупереч вимогам статуту. Також, впродовж листопада – грудня 2008 року та січня 2009 року до Головного управління юстиції надійшло 6 звернень від голів районних та міських організацій Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса ШЕВЧЕНКА (з 12 існуючих на території Дніпропетровської області) з повідомленням про те, що делегати від цих організацій на конференцію обласного об'єднання не обирались та переобрання голови обласного

об'єднання є незаконним...». І все-таки Головне управління юстиції в Дніпропетровській області на підставі листа п. П. МОВЧАНА в незаконний спосіб внесло до Реєстру запис про зміну керівних органів обласного об'єднання. Так само

відділ державних реєстраторів апарату Криворізької міськради і виконкому у Реєстрі прізвище Миколи КОРОБКА, одного із засновників газети «Промінь Просвіти» та міського об'єднання «Просвіта» і його багаторічного керівника, замінив на прізвище Миколи КРАМАРЕНКА, кореспондента міської газети «Червоний гірник», який до того часу жодного дня не був членом «Просвіти».

Редакційна колегія «Промінь Просвіти» не могла погодитися із таким безчинством п. Павла МОВЧАНА та погоджувати з п. КРАМАРЕНКОМ процедуру внесення до поштового каталогу видань назву своєї газети.

На припинення виходу нашої газети новоспечене «керівництво» просвітян сподівалося з перших днів вчиненого перевороту. До цього, в першу чергу, докладали зусиль апаратники мовчанівської кухні: п. п. Сергій ДОВГАЛЬ, Микола КРАМАРЕНКО, Олександр МЕЛЬНИКОВ, Юрій РОМАНЕНКО, Любов БАЛЛАТ, Юлія ЛЕБЕДИНЕЦЬ. Закриття газети жадав і п. П. МОВЧАН, який за списком партії «ВО «Батьківщина» ніс свою суперечливу місію народного депутата України. Жадав, але не міг навчитися втряти в резонанс роль інквізитора по відношенню до просвітянського видання, яке набуло позитивної репутації серед просвітян області. І його бажання покінути з газетою мало реальну підставу: його від самого початку не влаштовував критичний дух видання. За весь період існування газети від 2006 року він, щорічно одержуючи з державного бюджету на просвітянські заходи суми, що позначалися мільйонами гривень (для прикладу, у 2010 році – 3 200,0 тис. грн.), заледве півтора роки виділяв кошти на друк «Промінь Просвіти». Тим паче, що кількість періодичних просвітянських друкованих видань по всій Україні можна перерахувати на пальцях однієї руки...»

Про те, як внаслідок рейдерських атак від Криворізького міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА залишилися тільки її кістяк на чолі з Миколою Коробком, ми в нашій газеті писали неодноразово. І невідомо,

що було б далі з усією нашою громадською діяльністю після перших рейдерських атак 2008-2009-го років, якби він не створив у листопаді 2010-го року нову громадську організацію «Криворізьке міське правозахисне товариство». Але мало при цьому хто знає, скільки сил і енергії відібрали у Миколи Івановича ті, здавалося, нескінченні суди, коли проти нас виходили досвідчені і впливові партійні структури. Ми бачили, як йому тоді було важко і як він протистояв діями тих партійних структур. Але ж він (і тоді, й пізніше) не тільки цим захистом займався, а ще й багаточисленними зверненнями до нього людей, які просили про допомогу. А крім того – ще й захистом природного довкілля. Але труднощі й перешкоди були б набагато істотнішими, якби не підтримка патріотично налаштованих українців зі Сполучених Штатів Америки (останнім часом – через Фундацію імені Івана Багряного від Василя Стана і Олексія Коновала. З іншого боку, – наскільки значно більше він (і ми разом із ним) зробили б і для криворізьців, і для всієї України, якби нас так само підтримували у нашому рідному місті!

ЧИМ ДАЛІ ПРОСУВАЄМОСЯ, ТИМ СКЛАДНІШЕ

Однак я ще із самого початку підкреслив, що мої спогади про Миколу Коробка

Дейнегу, який розмістив там схвальний матеріал про мою діяльність. А так, звичай, мене намагалися замовчувати, ігнорувати, через що подібного роду публікації були рідкісними.

І я скажу, що за завданням міської влади був надісланий численний «десант» до Верховної Ради України, щоб протестувати проти прихильників її незалежності. Коли ж проходив я до будівлі Верховної Ради, мене покликали (той випадок стався в 1991 році, напевно). Стояв великий натовп криворізьців (з'ясувалося, що їх привезли протестувати проти українських націоналістів і проти мене), і я підійшов до бар'єра. І в цю мить вони всі по команді повернулися до мене спинами. Я побачив, як криворізький фотокореспондент зробив знімок. Його чомусь не наважились опублікувати, але мені хотілося б побачити цю світлинку сьогодні...»

І нашій організації разом із газетою під керівництвом Миколи Коробка, чим далі ми просувалися в тривожне сьогодення, тим ставало все складніше, оскільки містом правили тоді й правлять сьогодні зверхники, а не світлі лідери доброї волі, яким був він. А тому тепер, після того, як ми залишилися без нього, нам стало ще набагато складніше. Зокрема, – і з тієї причини, що темрява все гущішає, бо все більше зграй покірних і роботоподібних виконавців навколо і все менше – справжніх, світлих своїми думками і звершеннями, особистостей. У першу чергу – таких творчих і високодуховних, яким був Микола Коробко.

Тож згадаймо його разом таким, яким він насправді був. І для цього будемо вдвигатися в світліни, де він є, будемо вчитуватися в його тексти, дуже прості за конструкцією і дуже глибокі за своїм змістом.

Сергій ЗІНЧЕНКО

будуть пов'язані насамперед із журналістикою. Через це, зокрема, й звертаюся як до них написаних матеріалів, так і до його оцінок щодо діяльності журналістів і окремих журналістських видань. Ось, наприклад, як він висловився, відповідаючи на таке моє запитання: **«То виходить, Миколо Івановичу, що Ви ще в сімдесяті роки друкувалися в газеті «Червоний гірник». А як же після здобуття Україною незалежності? Як часто Ви тоді там публікувалися? І як Ви ставитесь до нього?»**

А його відповідь була такою (вона вміщена у числі 18-му газети «Промінь Просвіти» за вересень 2016-го року в інтерв'ю під заголовком: «Микола Коробко: «Мій оптимізм співвідноситься із природним оптимізмом українського народу, який ніколи не збирався здаватися»):

«Що стосується «Червоного гірника», то я зі своїми дисидентськими поглядами, звичайно, скептично до нього ставився. Але не тільки я і не просто скептично. Скажу, наприклад, що в ті часи, советські, один із наших досвідчених колег-геологів (а я ж сам – геолог за освітою і свого часу працював у геологорозвідувальній партії) під час проведення геологічної екскурсії з підвищення кваліфікації дуже активно зрагував, на мій подив, на кимось кинуту фразу «Та про це ж навіть у «Червоному гірнику» надруковано!». Він, авторитетний сімдесятирічний фахівець дуже високої кваліфікації, несподівано зауважив: «Читати «Червоний гірник» так само непристойно, як читати написи на парканах!». Це було на той час дуже сміливо: фактично виступити проти радянської преси!.. А щодо моїх стосунків із цією газетою після здобуття Україною незалежності, то сам я, знаючи про її цілковиту залежність від комуністичної за своїм еством влади, зі статтями туди не звертався. Щоправда, зрідка там з'являлися публікації про мене і мою депутатську діяльність. Зокрема, я пам'ятаю журналіста Віталія

На світлинах: на 7-й сторінці (вгорі ліворуч) в день, коли 16 листопада 2014-го року ми посадили в криворізьку землю галузку від Тарасової верби; (вгорі праворуч) Микола Коробко виступає в час потужної рейдерської атаки на нашу організацію на звітно-виборних зборах 31 січня 2009 року, які з честю і твердо провів Сергій Дашковський; (в центрі) Микола Коробко на Міжнародному фестивалі в Києві 27 березня 2009 року під час перегляду фільму; (внизу) ми, святкові (зліва направо): Петро Лисенко, Анатолій Білий, Сергій Зінченко, Микола Коробко, Володимир Налужний; на 8-й сторінці (вгорі) на залізничному вокзалі в Симферополі під час перебування в Криму; (в центрі) у Балці Північній Червоної 28 березня 2021 року, за два дні до виходу в інші світи; (внизу) українсько-польське партнерство «Від-ріС» діє, на першому плані – Микола Коробко.

Фото Володимира НАЛУЖНОГО, Сергія ДАШКОВСЬКОГО і автора.

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Олександр ЧИЖИКОВ,
Микола КОРОБКО (голова організації)
Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО.
Газета виходить двічі на місяць.
Комп'ютерна верстка Л. ВЕРЬОВКИ.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета,
починаючи
з числа 13 (81),
у друкованому вигляді
не виходить.